

MAAPROFIILI GEORGIA

Georgian parlamentti äänesti 10.3.2023 laajojen mielenosoitusten jälkeen kumoon esittämänsä lakiluonnoksen "ulkomaisten agenttien rekisteröintijärjestelmästä". Vaikka luonnoksen laatijoiden mukaan esimerkkinä oli Yhdysvallat, kansainvälisesti lakiluonnoksen katsottiin vertautuvan Venäjällä voimassa olevaan lakiin, jota on käytetty kansalaisyhteiskunnan tukahduttamiseen, ja sen nähtiin olevan eksistentiaalinen uhka Georgian EU-jäsenyyssyrkimyksille. Venäjän ulkoministeri Sergei Lavrov syytti mielenosoittajia pyrkimyksestä Euromaidan-henkiseen vallanvaihtoon.¹ Tapatumien kulku on kokonaisuudessaan symbolinen kuvaus Georgian poliittisesta tilanteesta.

Georgia, Venäjän osittain miehittämä rajanaapuri Kaukasuksella, oli yksi kolmesta valtiosta, jotka jättivät EU-jäsenhakemuksensa pian sen jälkeen, kun Venäjä helmikuussa 2022 aloitti laajamittaisen hyökkäyssodan Ukrainassa. Ukrainan puolustustaistelu herätti laajat sympatiat eurooppalaismielissä kansakunnassa, joka on itsekin, vuonna 2008, joutunut Venäjän sotatoimien kohteeksi. Kun Euroopan komissio hyväksyi vuonna 2022 Moldovan ja Ukrainan ehdokasmaiksi, Georgialle se asetti ehdoiksi 12 toteutettavan uudistuksen listan.²

Huhtikuussa 2023 tavoitetta EU-jäsenyydestä kannatti jopa 89 % georgialaisista, mikä oli historian korkein tulos.³ Vaikka maata kerran pidettiin EU:n itäisen kumppanuuden malliopilaana, sen demokratian tila on viime vuosina heikentynyt tavalla, josta on tullut uhka EU-haaveiden toteutumiselle.⁴ Maassa valtaa on yli kymmenen vuotta pitänyt Georgialainen unelma -puolue, jonka perustajan, Venäjällä rikastuneen miljardööri Bidzina Ivanišvilin, arvioidaan toimivan edelleen sen kiistattomana taustavoimana.⁵ Mm. Euroopan parlamentti on vaatinut Ivanišvilin sanktioimista hänen roolistaan

1 Sophiko Megreldze. 2023. "Georgia Drops Foreign Agents Law after Massive Protests" AP News, 10.3.2023.

2 Euroopan komissio. 2022. "Commission Opinion on Georgia's Application for Membership of the European Union." COM(2022) 405 final. Bryssel: Euroopan komissio.

3 Emilia James. 2023. "IRI Georgia Poll Finds Support for EU Accession High, Weariness of Russian Presence, Lack of Faith in Political Parties." International Republican Institute. 25.4.2023.

4 Amanda Paul ja Lana Maisuradze. 2023. "Georgia Must Get Its Act Together to Become an EU Candidate Country." 27.3.2023.

5 Régis Genté. 2022. "Broken Dream: The Oligarch, Russia, and Georgia's Drift from Europe." European Council on Foreign Relations. 21.12.2022.

Georgian demokratian heikentämisessä.⁶

Georgian politiikkaa on läpi sen itsenäisen lähistorian leimanneet vahvat johtajat, johtohahmojen raaka poliittinen kilpailu ja syvät poliittiset kriisit. Pääpuolueiden välillä ei ole merkittäviä julkilausuttuja ideologisia eroja, ja puoluejärjestelmä on hyvin eliittivetoinen. Kuten sen pääkilpailijan, Mihail Saakašvilin ehdottoman länsisuuntautuneen ja valtakautensa aikana maata demokratisoineen Yhdistyneen kansalliskokouksen (UNM), myös Georgialaisen unelman julkilausuttu linja on nopea EU- ja Nato-integraatio, mutta sen lisäksi puolue on luvannut normalisoida maan suhteet Venäjään.⁷

Ivanišvili on perustellut linjaansa, "strategista kärsivällisyyttä" Venäjän suhteen, pragmaattisena suhtautumisena valtavaan rajanaapuriin, joka tuo maahan sitä vakautta, mitä länsi-integraatio edellyttää. Erityisesti nykyisen pääministeri Irakli Garibašvilin kausi on kuitenkin herättänyt kysymyksen siitä, missä määrin puolueen tavoite eurooppalaisesta integraatiosta on aito, ja missä määrin tietä on sabotoitu tarkoituksenmukaisesti.⁸

Ukrainan sodan käynnistyttyä Garibašvili on ollut haluton osallistumaan Venäjälle asetettuihin talouspakotteisiin, ja maasta on tullut huomattava kauttakulkumaa venäläisille ja Venäjän ulkomaankaupalle. Samaan aikaan Garibašvili on vahvistanut suhteita autoritaarisiin johtajiin, joihin lukeutuvat niin Kiinan Xi, Putin kuin Unkarin Viktor Orbán. Provokatiiviset lausunnot niin länsimaiden ulkopoliitikasta kuin liberaalidemokraattisista arvoista ovat olleet omiaan heikentämään maan välejä EU:hun ja perinteisiin ystäviin Natossa.^{9 10}

Samaan aikaan, kun Georgian kansa odottaa lähes yhtenä rintamana maan pääsyä osaksi eurooppalaisten demokratioiden yhteisöä ja pois kahden geopolittisen blokin välimaastosta, hallitus on ohjannut maata lupauksistaan huolimatta lähes päinvastaiseen suuntaan, joka voisi tehdä maasta jopa Venäjän jalansijan Kaukasuksella.¹¹

Poliittista järjestelmää jumiuttava polarisaatio, oligarkkien valta ja poliitikkojen valta mediassa ovat kaikki ongelmia, joihin tarttumista EU on pitänyt edellytyksenä ehdokasjäsenyyden statuksen myöntämiselle.¹² Tämä edellyttäisi valta-
puolueelta ja sen taustahahmoilta kuitenkin vielä mittavia ▶

6 Euroopan parlamentti. 2023. "Resolution on the situation of the former President of Georgia Mikheil Saakashvili." 2023/2543(RSP).

7 Archil Gegeshidze ja Thomas de Waal. 2021. Divided Georgia: A Hostage to Polarization. Carnegie Endowment for International Peace.

8 Régis Genté. 2023. "Georgia: Terrible Dilemma for Europe." Fondation Robert Schuman. 19.6.2023.

9 Saba Gujabidze. 2023. "Georgia's Strategic Relationship with China Worries Partners in West." Voice of America, 16.8.2023.

10 Maria Katamadze. 2023. "What Happened with Georgia's NATO Ambitions?" DW, 14.7.2023.

11 Front News Georgia. 2023. "PM Claims EU Will Have 'No Reasons' to Reject Georgia's Candidacy." Front News Georgia, 15.9.2023.

12 Olivér Várhelyi. 2023. "Press Remarks by Commissioner Várhelyi." Euroopan komissio. 22.6.2023.

EU-JÄSENYYS: PIDÄKKEET JA LUPAUKSET

DEMOKRATIAN HEIKKENEMINEN

Georgialainen unelma –puolueen valtakaudella Georgian demokratian ja oikeusvaltion tila on heikentynyt. Maan oppositiojohtaja Mihail Saakašvili on ollut pidätettynä vuodesta 2021, ja hänen vankeusolonsa ovat herättäneet kansainvälistä huolta.

ABHAASIA JA ETELÄ-OSSETIA

Georgiasta 90-luvun väkivaltaisuuksissa irtautuneet separatistialueet Venäjä tunnusti itsenäisiksi Georgiaa vastaan käymänsä lyhyen sodan päätteeksi 2008. Venäjä on vähitellen vahvistanut sekä Georgian vastaista rajavyöhykettä että otettaan alueiden päätöksenteossa.

RISTIRIITAISET TAVOITTEET

Georgia jätti jäsenhakemuksen EU:lle vuonna 2022, mutta Georgian hallituksen todellisia haluja edetä jäsenyyspolulla, sekä sanojen ja tekojen yhteneväisyyttä on kyseenalaistettu.

ULKOPOLIITTINEN RISTIVETO

Georgian nykyjohto ei ole ollut halukas osallistumaan EU:n Venäjälle asettamiin pakotteisiin, perustellen sitä mm. länsimaiden pidättyneellä reaktiolla Venäjän sotaan Georgiassa vuonna 2008. Samaan aikaan Venäjän jalansija maassa on vahvistunut.

INTEGRAATION ETENEMINEN

EU:n ja Georgian assosiaatiosopimus astui voimaan 2016, tarjoten Georgialle pääsyn joihinkin Euroopan yhtenäismarkkinoiden sektoreihin sekä viisumivapaan matkustamisen EU:hun. Nykyään EU on Georgian suurin kauppakumppani.

TURVALLISUUSPOLIITTINEN ASEMA

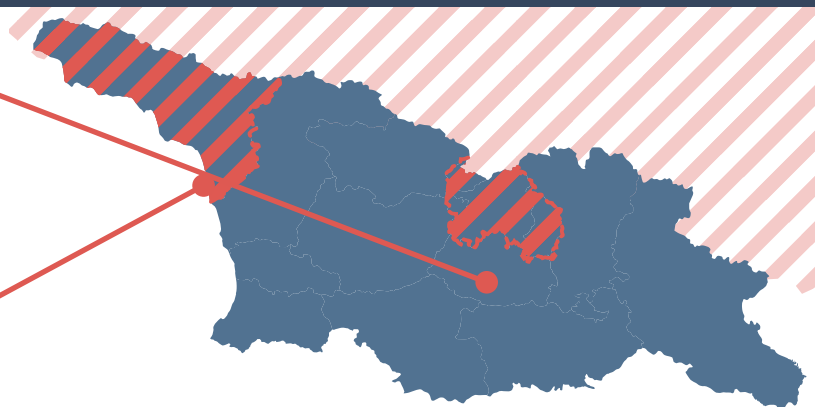
EU-jäsenyys ja ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö vahvistaisivat Georgian turvallisuutta Venäjän rajanaapurina ja auttaisivat torjumaan hybridivaikuttamista.

KANSAN SITOUTUMINEN

Päätyminen osaksi eurooppalaisten demokratioiden yhteisöä on ollut georgialaisten pitkän aikavälin tavoite, jolla on kansan vankka tuki.

Tuettu
Eurooppa-tiedottamisen
valtionavusta

1991 ITSENÄISYYS

2022 EU-JÄSENHAKEMUS

2023 KOMISSION SUOSITUS
EHDOKASMAASTATUKSESTA

► myönnytyksiä. Keskustelu on ollut tulenkatkuista, ja syyskuussa Georgian parlamentin puhemies syytti Ukrainan georgialaistaustaisia virkamiehiä suunnitelmasta järjestää Georgiassa vallankumous, jos EU hylkää ehdokshakemuksen.¹³

Euroopan unionille vuoden 2023 lopulla koittava päätös Georgian jäsenyyshakemuksen hyväksymisestä tai viiväyttämisestä on dilemma, jossa millä tahansa ratkaisulla voi olla kauaskantoisia vaikutuksia. Neuvottelupöydälle nousevat niin turvallisuuspoliittiset strategiset tavoitteet, suhtautuminen vaikeaan neuvottelukumppaniin ja EU:n todellinen kyky vakuuttaa georgialaiset siitä, että "eurooppalaista unelmaa" kannattaa edelleen seurata.

¹³ Front News Georgia. 2023. "Ukraine has become "shelter" for Georgian "criminals" in high posts - Papuashvili." *Front News Georgia*, 18.9.2023.

SaferGlobe on riippumaton ajatushautomo, joka tekee tutkimusta ja kehittää työvälineitä kestävän rauhan ja turvallisuuden ylläpitämiseksi. Lue lisää: www.saferglobe.fi

Infopaperi on osa SaferGloben hanketta Ulkoisesta sisäiseksi: "EU:n laajeneminen konfliktien keskellä". Ulkoministeriön Eurooppatiedotus on myöntänyt hankkeelle valtionavustusta kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedottamiseen vuodelle 2023

Infopaperin koonnut: Samuel Tammekann
Painettu 11/2023